

іншої, не менш важливої роботи, яку виконують аналітики, але аналітична розвідка – це процес формування знань.

Таким чином, враховуючи можливі варіанти перекладу поняття *intelligence* (розвідка, розум) та розглядаючи його в контексті сучасної моделі правоохоронної діяльності, яка базується на широкому упровадженні аналітики та проактивного характеру діяльності, важливим є сприйняття його саме як аналітична розвідка, поєднуючи розвідувальну діяльність з розумовою діяльністю щодо аналізу інформації та формування відповідної системи знань.

Однією із найважливіших передумов ефективної розвідувальної аналітичної діяльності є необхідність зрозуміти та визнати головну різницю між поняттями «аналітична розвідка» та «аналіз інформації». Лише тільки збір, форматування, реорганізація, візуалізація та презентація інформації не є аналітичною розвідкою, це лише аналіз інформації. Але, коли розвідувальна діяльність базується на аналітиці, результатом є дещо інше та більше, зокрема, аналітичний продукт із «доданою вартістю» для користувачів, у нашому випадку – правоохоронних органів.

Список використаних джерел

1. Звіт про науково-дослідну роботу «Методологічні засади оцінювання гібридних загроз та ризиків у сфері громадської безпеки та цивільного захисту». № держреєстрації 0120U100239.

2. Користін О.Є. Стратегічний аналіз. Кримінальна юстиція та правоохоронні органи: загрози, ризики, вразливості. Київ (РНБО), 2021. 29 с.

3. Користін О.Є., Пефтієв Д.О., Пеньков С.В., Некрасов В.А. Довідник керівника поліції – поліцейська діяльність, керована розвідувальною аналітикою /ЛР : навчальний посібник. К.: «Видавництво Людмила», 2019. – 120 с.

Корнейко Олександр Васильович,
завідувач кафедри інформаційних
технологій та кібербезпеки ННІ № 1
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат технічних наук, професор;
Худенко Дмитро Миколайович,
начальник Департаменту кримінального
аналізу Національної поліції України

ПІДГОТОВКА КРИМІНАЛЬНИХ АНАЛІТИКІВ У НАЦІОНАЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ ВНУТРІШНІХ СПРАВ: ІСТОРІЯ ТА ДОСВІД

На даний час вивчення та розвиток новітніх технологій та методик здійснення кримінального аналізу (КА), інформаційно-пошукової та аналітичної роботи є одним із важливих напрямів освітньої та наукової діяльності Національної академії внутрішніх

справ (НАВС) при підготовці, перепідготовці та підвищенні кваліфікації оперативних працівників Національної поліції України (НП України).

Вперше планова підготовка в НАВС оперативників, які опанували кримінальний аналіз (КА) розпочалась у 2017 році на базі кафедри фінансової безпеки та фінансових розслідувань, де вивчалась теоретичні основи та загальна методологія ведення КА, особливості здійснення оперативного, тактичного та стратегічного аналізу при розслідуванні кримінальних правопорушень. І сьогодні кафедра продовжує надавати такі знання всім здобувачам вищої освіти, що навчаються в НАВС і здобувають освітній рівень бакалавра та магістра.

Починаючи з 2018 року, з метою надання здобувачам вищої освіти НАВС практичних навичок застосування сучасних інформаційних технологій (ІТ) та програмних засобів при здійсненні інформаційно-пошукової та аналітичної роботи, до підготовки фахівців у сфері КА приєдналась і кафедра інформаційних технологій та кібербезпеки НАВС. Для цього кафедрою були розгорнуті сучасні комп'ютерні класи, розроблені нові авторські курси та методики у сфері технологій КА, в тому числі для ведення оперативно-розшукової діяльності (ОРД) в кіберпросторі.

У 2018-2019 та 2019-2020 навчальних роках на кафедрі проводилась планова підготовка курсантів, які навчались в НАВС для комплектування органів досудового розслідування НП України, з розширенням їх фахових компетенцій у сфері інформаційно-аналітичної підтримки слідчої діяльності. А починаючи з 2020-2021 навчального року підготовка фахівців у сфері сучасних технологій КА здійснюється на кафедрі вже для здобувачів НАВС, які навчаються для подальшого комплектування підрозділів кримінальної поліції.

Під час навчання на кафедрі інформаційних технологій та кібербезпеки НАВС, разом з опануванням традиційних дисциплін для майбутніх працівників аналітичних та оперативних підрозділів поліції, курсанти навчаються:

- особливостям організації та здійснення оперативно-розшукової, інформаційно-пошукової та аналітичної роботи в підрозділах кримінальної поліції за допомогою технологій ІLP (англ. Intelligence Led Policing, поліцейська діяльність керована аналітикою) та OSINT (англ. – Open Source INTelligence, розвідка на основі відкритих джерел інформації);

- застосовувати при здійсненні ОРД спеціалізовані програмні засоби та сервіси для пошуку та аналізу за допомогою технологій OSINT оперативної інформації про фізичних та юридичних осіб, необхідні документи та зображення в поверхневій (Surface Web), глибокій (Deep Web) та темній (Dark Web) частинах мережі Інтернет, в соціальних мережах, в державних реєстрах та інформаційних системах, в системах електронного банкіngu тощо;

- здійснювати заходи із забезпечення анонімної ОРД в мережі Інтернет;
- використовувати технологію ІLP та основні функції програмних засобів Microsoft Word, Excel, Power BI та IBM i2 Analyst's Notebook для обробки та кримінального аналізу здобутої оперативної інформації;
- застосовувати програмний засіб Belkasoft як інструментарій для збирання, обробки та аналізу електронних (цифрових) доказів з мережі Інтернет, персональних комп'ютерів, мобільних пристроїв тощо;
- використовувати основні функції програмного продукту ArcGIS для геоінформаційного відображення оперативної інформації на електронних картах місцевості;
- здійснювати візуалізацію великих об'ємів здобутої та проаналізованої оперативної інформації та інші заходи щодо інформаційно-аналітичної роботи тощо.

Для забезпечення цієї освітньої діяльності в НАВС є відповідна сучасна матеріально-технічна база. Так, академія зареєстрована на відповідних освітніх порталах (Octopus Cybercrime Community, «SPACE» – The Secure Platform for Accredited Cybercrime Experts) та приймає участь в навчальних програмах (Microsoft Office for Education, Gsuit for Education, IBM Academic Initiative), які дозволяють отримувати ліцензоване програмне забезпечення та проводити освітній процес на високому методологічному рівні.

Для підтримки цієї освітньої діяльності кафедри на підставі рішення Вченої ради НАВС від 07.07.2020 та за підтримки керівництва Департаменту кримінального аналізу НП України в НАВС як самостійний структурний підрозділ був створений відповідний Центр кримінальної аналітики. Основними завданнями цього Центру є здійснення науково-освітньої діяльності у сфері кримінального аналізу, впровадження разом з кафедрою новітніх ІТ в практичну діяльність НП України, підтримання курсантської молоді НАВС в задоволенні їхніх наукових інтересів у сфері КА та кіберрозвідки.

Науково-педагогічними працівниками кафедри інформаційних технологій та кібербезпеки:

- було проведено на платформі Google Classroom онлайн тренінги «MS Excel у кримінальному аналізі», «Аналітичні програмні продукти в кримінальному аналізі (Microsoft Excel, IBM i2 Analyst's Notebook, Power BI, ArcGIS)», «Використання ГІС-технології у кримінальному аналізі» для співробітників підрозділів кримінального аналізу, внутрішньої безпеки, кіберполіції, карного розшуку, оперативно-технічних заходів, оперативної служби, протидії наркозлочинності та боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми НП України;
- були організовані та проведені курси підвищення кваліфікації для працівників практичних аналітичних підрозділів НП України та Державного бюро розслідувань, де розглядалися новітні методики та

технології здійснення КА із застосуванням сучасного програмного забезпечення;

– підготовлено ряд практичних посібників, що детально розкривають специфічні методики та технології проведення КА, серед яких, наприклад, такі: «Кластерний аналіз інформації про телефонний трафік»; «Обробка та аналіз за допомогою MS Excel та IBM i2 Analyst's Notebook інформації щодо одночасного перетину кордону декількома особами»; «Обробка та аналіз інформації з Державного реєстру нерухомого майна Міністерства юстиції України»; «Обробка та аналіз інформації з інформаційно-аналітичного комплексу "Безпечне місто"»; «Встановлення місцезнаходження та маршруту руху особи та транспортного засобу за допомогою геоінформаційного програмного продукту ArcGIS Pro» тощо.

Таким чином, можна стверджувати, що стрімкий розвиток сучасних інформаційно-аналітичних технологій зумовлює переосмислення змісту поліцейської діяльності, а теоретичні та практичні нароби науковців та викладачів НАВС у сфері кримінальної аналітики дозволяють підготувати нову генерацію працівників поліції, що здатні виконувати складні інформаційно-аналітичні завдання задля ефективного попередження, розслідування, розкриття та прогнозування кримінальних правопорушень.

Корольчук Віктор Володимирович,

т.в.о. начальника відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник;

Циганов Віктор Васильович,

провідний науковий співробітник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ПРОФАЙЛІНГ НАТОВПУ В КРИМІНАЛЬНО-РОЗШУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Натовп – накопичення людей, позбавлених ясно усвідомлюваної спільності цілей, але взаємно пов'язаних подібністю емоційного стану та загальним об'єктом уваги. Натовп хаотичний, хоч і не позбавлений деякої організації. Організуючим чинником то, можливо загальний об'єкт уваги, традиція, подія. Члени натовпу часто перебувають у подібному емоційному стані. Натовп описується цілою низкою